

Barbara Levstek
OŠ Poljane

Francoščina kot neobvezni izbirni predmet v drugem triletju

French as Non-Compulsory Optional Subject in Second Educational Cycle

IZVLEČEK: Na OŠ Poljane izvajamo kot neobvezni izbirni predmet tudi francoščino. Obiskujejo jo lahko učenci od četrtega do devetega razreda. Vsako leto se k predmetu prijavi od deset do petnajst učencev iz četrtega, petega in šestega razreda, zato so učenci združeni v eno skupino in jih poučujem v kombiniranem oddelku. Poleg tega da so učenci različnih starosti, imajo tudi različno predznanje francoščine, saj se učenci četrtega razreda učijo francoščino prvo, učenci petega drugo in učenci šestega razreda tretje šolsko leto. Pouk poteka dve šolski uri na teden. V prispevku je opisan primer dveh šolskih ur, namen pa je predstaviti prakso poučevanja drugega tujega jezika francoščine, ki zaradi različne starosti in predznanja učencev pomeni velik izziv.

Ključne besede: neobvezni izbirni predmet francoščina, drugo triletje, primer učne ure

Abstract The Poljane Primary School offers French as a non-compulsory optional subject for Years 4 through 9. Every year, ten to fifteen students from Years 4, 5, and 6 enrol in the course, forming a blended group. Aside from their ages, the pupils have varied levels of French ability, with fourth-year pupils learning French for the first time, fifth-year students for a second year, and sixth graders year for a third year. Lessons take place twice a week.

Keywords: non-compulsory optional subject, French, second year, sample lesson

Uvod

Po mnenju mnogih je francoščina eden izmed jezikov, ki očara s svojo melodičnostjo. Čeprav otrokom ta jezik ni tako blizu, saj ga v vsakdanjem življenju ne slišijo pogosto, jih ni težko navdušiti in privabiti k neobveznemu izbirnemu predmetu. Očarani in ponosni so, ko spregovorijo prve francoske besede (merci, bonjour, salut, ça va ...), prve preproste izštevance in zapojejo enostavne otroške pesmice.

S sodobnim pristopom dela in preko različnih dejavnosti (interaktivne računalniške naloge, komunikacijski dialogi, družabne igre, videoposnetki) učenci spoznavajo situacije v vsakdanjem življenju (šoli, restavraciji, na avtobusni postaji), družino, prijatelje, šport, prosti čas, oblačila, številke. Spoznajo živali, rastline, kulturne zanimivosti in aktualne dogodke. Učenci pri pouku tvorijo zelo preprosta pisna in govorjena besedila.

Razlogov, da se učenci radi pridružijo pouku francoščine, je še več. Predstavljeni so predvsem učencem tretje triade, ki že razmišljajo o svojem poklicu:

- francoščino kot prvi ali drugi jezik govori 128 milijonov ljudi;
- francoščina je uradni jezik v 29 državah sveta;
- francoščina je uradni in administrativni jezik tudi v številnih organizacijah, kot so Evropska unija, Mednarodni olimpijski komite, Združeni narodi in Svetovna poštna zveza;
- z učenjem francoščine lahko nadaljujejo na gimnaziji in nekaterih drugih srednjih šolah.

Poleg jezika učenci spoznavajo tudi kulturo, zgodovino, geografijo, arhitekturo, kulinariko Francije, predvsem pa sodobno glasbo in film. Vsako leto si v okviru načrtovanega projektnega dela ogledamo film v francoskem jeziku, primeren njihovi starosti. Film je seveda podnaslovljen, saj učenci ne znajo dovolj dobro jezika, da bi razumeli vsebino brez pomoči podnapisov. Osredotočimo pa se na temo, igralce, glasbo. Pogledamo intervjuje, ki so nastali z igralci, režiserjem, scenografom. Iščemo tudi besede, ki so povezane s temo filma, in jih prevedemo v francoščino ter nato tvorimo nove preproste povedi.

Učenje francoščine kot neobveznega izbirnega predmeta je sproščeno in zabavno. Učenci spoznavajo ta romanski jezik poleg zgoraj naštetega tudi skozi ples, gibanje, družabne igre, likovno ustvarjanje. Pripravljamo pevske in gledališke točke, s katerimi smo že nastopili na šolski prireditvi.

Učenci francoščino hitro vzljubijo, saj je slušno privlačna. Izgovoru posvetimo veliko časa in posledično so učenci zelo uspešni pri usvajanju in tvorbi glasov, ki jih slovenščina ne pozna.

Pouk drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta je prispevek k večjezičnosti in razumevanju večkulturnosti v lastnem okolju, v Evropi in zunaj njenih meja. Pouk drugega tujega jezika je namreč že po svoji naravi medkulturni pouk – povezovalac med različnimi kulturami. Razvijanje sporazumevalne zmožnosti v drugem tujem jeziku v okviru posameznikove ali družbene večjezičnosti pomeni dviganje jezikovne zavesti (tudi pri prvem jeziku in prvem tujem jeziku)

in spodbujanje medkulturnega sporazumevanja, kar omogoča medkulturni dialog, kakovostnejše sobivanje in medsebojno spoštovanje. Uvedba drugega tujega jezika v osnovno šolo kot neobveznega izbirnega predmeta daje vsem učencem osnovnih šol v Sloveniji možnost učenja drugega tujega jezika v okviru formalnega osnovnošolskega izobraževanja in tako zagotavlja socialno pravičnejšo družbo. Je dodatna možnost za medkulturno zbliževanje v raznoliki večjezični skupnosti in izziv za razumevanje drugačnosti. S poudarjanjem te drugačnosti in primerjanja z lastno kulturo učenec krepi narodnostno identiteto ter usvaja in ponotranji posebnosti prvega jezika (Učni načrt, Drugi tuji jezik v 4. do 9. razredu, 2013).

Pouk drugega tujega jezika, ki poteka od četrtega do devetega razreda, izvajamo kot neobvezni izbirni predmet v obsegu dveh ur na teden. Učenci se v pouk drugega tujega jezika vključijo prostovoljno. Možnost izbirnosti različnih jezikov dopušča učencu, da nadaljuje z izbranim jezikom ali naslednje leto izbere novega (Učni načrt, Drugi tuji jezik v 4. do 9. razredu, 2013).

Francoščina v drugem triletju

Pri poučevanju francoščine v drugem triletju pri pouku zasledujemo naslednje cilje:

a) Sprejemniške dejavnosti

Pri sprejemanju besedil (poslušanje, branje) v tujem jeziku učenci razberejo:

- sporočilo oz. osrednjo misel besedila z znano temo,
- določene podatke in podrobnosti,
- stališča in odnose.

b) Interaktivne dejavnosti

Učenci se govorno in pisno sporazumevajo o znani temi v predvidljivih okoliščinah.

c) Tvorbnе dejavnosti

Učenci tvorijo zelo preprosta pisna in govorjena besedila v tujem jeziku, v katerih:

- se predstavijo in predstavijo druge,
- opišejo sebe, predmet, žival, kraj, pojav, načrte za prihodnost, svojo izkušnjo,
- preoblikujejo dano besedilo (spreminjajo osebe, kraj dogajanja, spremenijo konec zgodbe itd.).

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju so torej v ospredju sprejemniške in interaktivne dejavnosti, medtem ko tvorbnosti dejavnosti omejujemo na tvorjenje preprostega besedila na podlagi vzorca, kratkega opisa ob slikovnem ponazorilu. Tudi pisanje omejujemo le na zapis posameznih preprostih besednih zvez in stavkov (Učni načrt, Drugi tuji jezik v 4. do 9. razredu, 2013).

Učenci četrtega, petega in šestega razreda se hitro vživijo v francoski jezik. Zanimivo je, da se jim sploh ne zdi težak, kot mogoče splošno velja za francoščino. V primerjavi z učenci predmetne stopnje so pri urah bolj sproščeni, zvedavi in pogosto sami dajejo spodbude, kaj bi še počeli pri urah. Ni jim nerodno govoriti, tudi če delajo napake, medtem ko se starejši učenci vedno bojijo, da bodo povedali napačno.

Zelo uživajo v gledanju risank. Risanke so zelo primerne za učenje tujega jezika, saj so za otroke vizualno privlačne, besedišče pa je zelo preprosto. Učenci si hitro zapomnijo posamezne besede, ki so jih večkrat slišali ob poslušanju priljubljene risanke. Pestra izbira risank je dostopna na YouTube kanalu, kar učitelji s pridom izkoristimo.

Prav tako radi pojejo francoske pesmice. Naše ure so tako vedno polne petja otroških pesmic, ki se jih učenci zlepa ne naveličajo. Radi poslušajo tudi francoske POP skupine, ki jih prav tako najdemo na YouTubu. Učenci tudi sami doma brskajo po spletu in odkrivajo nove pesmi, ki jih pri pouku nato radi predstavijo sovrstnikom. Ob pesmih radi zaplešejo, pogosto naredimo celo koreografijo za pesem, ki jo potem izpopolnjujemo, dokler niso vsi zadovoljni.

Med učenci so priljubljene tudi otroške igrice. Ena takih so skrivalnice, kjer zaigrajo pravi mali dialog v francoščini – med učencem, ki išče, in učencem, ki ga je sošolec našel. Takrat se preselimo v telovadnico ali pa gremo na igrišče, kar je učencem še posebej všeč.

Ure francoščine z učenci razredne stopnje so izredno dinamične, kratkočasne, živahne. Ples, petje, razne igrice, izštevanka, risanke nas vodijo do osnov francoskega jezika. Dinamiko pouka narekuje sproščenost in spontanost učencev, njihova motivacija za učenje je visoka. Energije za delo jim nikoli ne zmanjka. Vzdušje je prijetno in sproščeno, veliko se smejimo.

Učenci se tako naučijo predstaviti, pozdraviti, znajo šteti od 1 do 50, poznajo abecedo, barve, poimenujejo določene predmete (predvsem v razredu), sadje, zelenjavo, živali, dneve v tednu, poznajo na uro in znajo zapeti precej otroških pesmic. Učenci se lahko preprosto sporazumevajo, znajo zapisati posamezne besede in besedne zveze, pri počasnem in razločnem govorjenem besedilu razumejo posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze.

Kombinirane skupine

Zaradi omejenega števila učencev so pri neobveznem izbirnem predmetu francoščina v eno skupino združeni učenci četrtega, petega in šestega razreda. To predstavlja precejšnjo težavo pri načrtovanju pouka, saj je razlika v znanju med učenci precejšnja. Težavo še povečuje dejstvo, da so se učenci šestega razreda francoščino učili že dve leti, učenci petega razreda eno leto, učenci četrtega razreda pa se s tem tujim jezikom srečujejo prvič. Kako torej poučevati v tako pestri kombinirani skupini? Moram priznati, da je to pravi izziv, ki pa ob veliki motivaciji in navdušenosti učencev ne predstavlja resne ovire. Zaradi njihovega izkazovanja navdušenosti mi ni težko v načrtovanje dejavnosti vložiti več časa in energije. Vsako uro je treba namreč zelo skrbno načrtovati, saj moram misliti na učence različnih starosti in z različnim predznanjem.

Heterogenost učnih skupin narekuje specifično organizacijo, načrtovanje in poučevanje. Timsko poučevanje v kombiniranih oddelkih prinaša številne priložnosti za učinkovito premoščanje težav, ki jih poraja starostna, programska in razvojno-psihološka raznolikost učencev kombiniranih oddelkov. Spiralne letne priprave in priprave na pouk vodijo k večji vsebinski usklajenosti učnega procesa, kohezivnosti programskih skupin znotraj kombiniranega oddelka, intenzivni dinamiki in didaktično-metodični pestrosti (Nolimal, b.d.).

Spiralne letne priprave in priprave na pouk omogočajo povezovanje in nadgradnjo ciljev in vsebin, nezavedno učenje in transfer znanja med starejšimi in mlajšimi učenci. Zato je v kombiniranih oddelkih navkljub vsej raznolikosti in heterogenosti učnih skupin dobro načrtovati in izvajati sočasne modele timskega poučevanja s skupnimi uvodi in zaključki, razlike, ki jih narekujejo učni načrti posameznih programskih skupin in posamezni učenci znotraj njih, pa zadovoljevati z redno učno diferenciacijo in individualizacijo v vseh možnih segmentih in vseh fazah učnega procesa (Nolimal, b.d.).

Primer učne ure učencev četrtega, petega in šestega razreda

V nadaljevanju sta predstavljeni dve šolski uri, pri kateri so učenci spoznavali imena prstov na roki. Namen ure je bil, da učenci znajo poimenovati prste na rokah, kar bomo v kasnejših urah nadgradili z ustvarjanjem in izdelavo naprstnih lutk v okviru medpredmetnega povezovanja skupaj z učiteljico likovne vzgoje.

1. URA

Uvod

Učencem zavrtim kratek filmček v francoskem jeziku na YouTube (Les doigts de la main), ki prikazuje prste na roki. Vprašam jih, kaj so videli oz. slišali. Učenci hitro povedo, da gre za imena prstov: **le pouce, l'index, le majeur, l'annulaire, l'auriculaire**.

Jedro

Še enkrat zavrtim posnetek. Učenci ponavljajo besede (imena prstov) in vadijo izgovor besed, pri tem imena prstov ponavljajo za menoj. Če je potrebno, posnetek pogledamo znova.

Zapis v zvezke

Učenci v zvezek naredijo risbo: obris svoje dlani, v prste vrišejo imena prstov po francosko – prepis s table, ki je nastal med pogovorom.

Učencem zavrtim preprosto pesmico, ki jo najdemo na YouTube – **La famille des doigts** (Družina prstov). Učenci prejmejo učne liste z besedilom pesmi. Nato vadimo izgovarjavo pesmice – učenci ponavljajo besedilo za menoj. To ponovimo dvakrat.

Za zaključek ure še enkrat poslušamo pesmico, učenci zraven pojejo.

2. URA

Uvod

Zopet poslušamo pesmico La famille des doigts. Učenci zdaj zraven že samostojno prepevajo, saj jim je besedilo domače, kajti večina učencev je pesmico poslušala tudi doma.

Jedro

Sledi **delo v skupini**, ki je drugačno za vsak razred (inovativne učne oblike dela):

- **učenci 4. razreda:** na risalni list narišejo dlan, ki jo okrasijo po svoje (sama ponudim nekaj idej), vpišejo imena prstov;
- **učenci 5. razreda:** prepišejo pesmico v francoščini na risalni list (naslov, besedilo);
- **učenci 6. razreda:** pesmico prevedejo (imajo že predznanje, uporabljajo tudi spletni slovar, če potrebujejo pomoč, jim pomagam z namigi). Ko skupine končajo z delom, pesmico razložijo sošolcem.

Učenci si delo v skupini sami razdelijo, vsak pa mora biti aktiven. Sama krožim od skupine do skupine, pomagam, svetujem.

Zaključek

Učenci svoje delo predstavijo pred sošolci. Na koncu ure njihove izdelke (risba z dlanjo, besedilo pesmice, prevod) nalepimo na stensko tablo v razredu.

Sliki 1 in 2: Obrisi dlani z imeni prstov. Vir: Barbara Levstek, 2023.

Slika 3: Okrašene otroške dlani. Vir: Barbara Levstek, 2023.

Slika 4: Okrašene otroške dlani. Vir: Barbara Levstek, 2023.

Evalvacija ure

Ura je bila razgibana, učenci pa zelo motivirani za delo. Vsi so bili dejavni, med seboj so pridno sodelovali in se trudili. Poleg operativnega cilja, da se učenci naučijo poimenovati prste na roki in se naučijo novo pesmico, so se ob tem tudi zabavali in sprostili. Učenci v četrtem razredu so v skladu z učnim načrtom prepisali preproste besede, učenci petega razreda so ustvarili daljši prepis, učenci šestega razreda pa že znajo brskati po slovarju in preprosto pesem prevesti.

Pri delu so uživali, saj jim je bila zelo všeč pesmica **La famille des doigts**. Nekateri učenci so povedali, da so pesmico večkrat poslušali tudi doma, nekateri so jo naučili tudi bratce in sestre, drugi so jo predstavili staršem. Pesmica se je vsem zdela zabavna, vesela in želijo si, da jo bomo še večkrat zapeli.

Tak način dela se je učencem zdel zanimiv, bili so sproščeni in polni idej, kako še izboljšati oz. oplešati svoje izdelke. Res je, da so pri skupinskem delu učenci praviloma vedno zelo ustvarjalni in njihovi izdelki, ki jih ➔

Slika 5: Izdelki učencev pri urah francoščine. Vir: Barbara Levstek, 2023.

razstavimo v razredu, privabijo poglede in zanimanje ostalih sošolcev, ki sicer ne obiskujejo francoščine. Kdo ve, mogoče pa se bodo vpisali naslednje šolsko leto?

Sklep

Zaradi omejenega števila učencev so pri neobveznem izbirnem predmetu francoščina v eno skupino združeni učenci četrtega, petega in šestega razreda, ki imajo različno predznanje jezika. To predstavlja precejšen izziv in veliko mero skrbno načrtovanega dela, da so učne ure primerne in privlačne za vse učence – da se eni ne dolgočasiyo, drugim pa je snov prezahtevna. Vendar so učenci, ki dvakrat tedensko obiskujejo pouk francoščine, za delo zelo motivirani, vedoželjni, ustvarjalni ..., da se pri urah ne samo naučijo osnov jezika, ampak se tudi zabavajo. Znanje jezikov je bogastvo, zgodnje učenje pa pri otrocih pušča sledi, ki jim bodo v kasnejših letih sigurno prišle prav na tak ali drugačen način.

Viri in literatura

Nolimal, F. (b.d.). *Timsko poučevanje tujega jezika v kombiniranih oddelkih*. Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/projektiess/skladisce/sporazumevanje_v_tujih_jezikih/tuj-jezik-v-prvem-triletju/Strokovni%20%C4%8Dlanki%20in%20prevodi/timsko%20pou%C4%8Devanje%20v%20kombiniranih%20oddelkih_f.%20nolimal.pdf

Učni načrt. *Program osnovna šola. Drugi tuji jezik v 4. do 9. razredu neobvezni izbirni predmet*. (2013). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Tuji-jeziki/Drugi_TJ_izbirni_neobvezni.pdf

YouTube (b.d.). La famille des doigts. <https://www.youtube.com/watch?v=GhEYnipKrw>

Slika 6: Izdelki učencev pri urah francoščine. Vir: Barbara Levstek, 2023.